ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
F. G. JACOBS
της 11ης Δεκεμβρίου 2001 [1]

1. Στην παρούσα προσφυγή, η οποία ασκήθηκε δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η Ιταλική Δημοκρατία παρέβη την οδηγία 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1991, για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων (στο εξής: οδηγία) [2]. Η προβαλλόμενη από την Επιτροπή παράβαση αφορά την απόρριψη των αστικών λυμάτων του Μιλάνου.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της οδηγίας, σκοπός της είναι η προστασία του περιβάλλοντος από τις αρνητικές επιπτώσεις της απόρριψης αυτών των λυμάτων.

3. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει τα «αστικά λύματα» ως «τα οικιακά λύματα ή το μείγμα οικιακών με βιομηχανικά λύματα ή/και όμβρια ύδατα».

4. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας ορίζει ότι «για τα αστικά λύματα των οποίων η απόρριψη πραγματοποιείται σε ύδατα υποδοχής που θεωρούνται "ευαίσθητες [περιοχές]", σύμφωνα με το άρθρο 5, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχουν δίκτυα αποχέτευσης το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 1998 για τους οικισμούς με ισοδύναμο πληθυσμό άνω των 10 000» [3].

5. Το άρθρο 4 θέτει τους γενικούς κανόνες που εφαρμόζονται στα αστικά λύματα τα οποία αφορά η οδηγία.

6. Το άρθρο 5 της οδηγίας έχει ως εξής:

«1. Για τους σκοπούς της παραγράφου 2, τα κράτη μέλη προσδιορίζουν, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1993, τις ευαίσθητες περιοχές σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στο παράρτημα ΙΙ.

2. Τα κράτη μέλη μεριμούν ώστε, πριν από την απόρριψή τους σε ευαίσθητες περιοχές, τα αστικά λύματα που διοχετεύονται σε

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — ΕΕ L 135, σ. 40.

3 — Το άρθρο 2, παράγραφος 6, ορίζει τη 1 ι.π. (μονάδα ισοδύναμου πληθυσμού, στο εξής: ι.π.) ως «το αποικοδομήσιμο οργανικό φορτίο που παρουσιάζει βιομηχανικές ανάγκες σε οξυγόνο πέντε ημερών (DBO 5) ίσες προς 60 g/ημέρα».

αποχετευτικά δίκτυα να υποβάλλονται, το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1998, σε επεξεργασία αυστηρότερη από εκείνη που περιγράφεται στο άρθρο 4, για όλες τις απορρίψεις από οικισμούς με ι.π. άνω των 10 000.

3. Οι απορρίψεις από τους περιγραφόμενους στην παράγραφο 2 σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων πρέπει να πληρούν τις σχετικές απαιτήσεις του παραρτήματος I, σημείο Β. Οι απαιτήσεις αυτές είναι δυνατόν να τροποποιούνται με τη διαδικασία του άρθρου 18.

4. Εναλλακτικά, οι απαιτήσεις των παραγράφων 2 και 3 για μεμονωμένες εγκαταστάσεις δεν χρειάζεται να εφαρμόζονται σε ευαίσθητες περιοχές, όταν μπορεί να αποδειχθεί ότι το ελάχιστο ποσοστό μείωσης του συνολικού φορτίου από όλους τους σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων στην περιοχή αυτή είναι τουλάχιστον 75 % για τον ολικό φώσφορο και τουλάχιστον 75 % για το ολικό άζωτο.

5. Οι απορρίψεις από σταθμούς επεξεργασίας αστικών λυμάτων που βρίσκονται στις οικείες λεκάνες υδροσυλλογής ευαίσθητων περιοχών και συμβάλλουν στη ρύπανση των περιοχών αυτών υπόκεινται στις παραγράφους 2, 3 και 4.

[...]

8. Εάν ένα κράτος μέλος εφαρμόζει σ' ολόκληρο το έδαφός του την προβλεπόμενη στις παραγράφους 2, 3 και 4 επεξεργασία, τότε δεν είναι υποχρεώμενο να προσδιορίζει ευαίσθητες περιοχές για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.»

7. Με το διάταγμα 152, της 11ης Μαΐου 1999, η Ιταλική Δημοκρατία χαρακτήρισε ως ευαίσθητες περιοχές, μεταξύ άλλων, το Δέλτα του Πάδου και τις παράκτιες περιοχές της Βορειοδυτικής Αδριατικής που ξεκινούν από την εκβολή του Αδίγη στο Πέζαρο καθώς και τους παραποτάμους τους σε απόσταση 10 km από την ακτή.

8. Πριν από την έκδοση του εν λόγω διατάγματος από τις ιταλικές αρχές, η Επιτροπή ζήτησε από την Ιταλική Κυβέρνηση να της παράσχει πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με την πρόοδο της συλλογής και της επεξεργασίας των αστικών λυμάτων του Μιλάνου. Στην απάντησή της η Ιταλική Κυβέρνηση αναφέρθηκε σε σχέδιο κατασκευής τριών σταθμών επεξεργασίας προοριζομένων να καλύψουν το 95 % των λυμάτων. Από την απάντηση αυτή η Επιτροπή συνήγαγε ότι ο οικισμός του Μιλάνου δεν διέθετε σταθμό επεξεργασίας των αστικών λυμάτων, με αποτέλεσμα τα λύματα που προέρχονταν από 2 700 000 περίπου κατοίκους να απορρίπτονται, χωρίς προηγούμενη επεξεργασία, στο ποτάμιο σύμπλεγμα του Lambro-Olona, παραποτάμου του Πάδου, ο οποίος εκβάλλει σε μια πολύ μολυσμένη περιοχή της Αδριατικής.

9. Με έγγραφο οχλήσεως της 30ής Απριλίου 1999, η Επιτροπή γνωστοποίησε στην Ιταλική Κυβέρνηση την πιθανή παράβαση του

άρθρου 5, παράγραφος 2, της οδηγίας, λόγω της μη υποβολής των αστικών λυμάτων του Μιλάνου σε επεξεργασία εντονότερη από τη δευτερεύουσα επεξεργασία. Οι ιταλικές αρχές αμφισβήτησαν τον ισχυρισμό αυτό, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι δεν όφειλαν να υποβάλλουν τις απορρίψεις των εν λόγω λυμάτων σε εντονότερη επεξεργασία, καθότι αυτά δεν απορρίπτονται, τουλάχιστον απ' ευθείας, σε ευαίσθητη σύμφωνα με το διάταγμα περιοχή.

10. Η Επιτροπή, θεωρώντας ότι η απάντηση αυτή δεν ήταν ικανοποιητική, εξέδωσε στις 21 Ιανουαρίου 2000 αιτιολογημένη γνώμη. Στην απάντησή τους στη γνώμη αυτή, οι ιταλικές αρχές ενέμειναν στη θέση τους, δηλώνοντας ότι είχαν ζητήσει την κήρυξη καταστάσεως έκτακτης ανάγκης, ώστε να τηρηθεί απλουστευμένη διαδικασία για την κατασκευή τριών σταθμών επεξεργασίας λυμάτων που είχαν προβλεφθεί για την πόλη του Μιλάνου.

11. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 26 Οκτωβρίου 2000, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Ιταλική Δημοκρατία, μη μεριμνώντας ώστε τα αστικά λύματα του Μιλάνου που απορρίπτονται σε λεκάνες υδροσυλλογής στις περιοχές «Δέλτα του Πάδου» και «Παράκτιες περιοχές της Βορειοδυτικής Αδριατικής» — περιοχές που βάσει του νομοθετικού διατάγματος 152 της Ιταλικής Δημοκρατίας, της 11ης Μαΐου 1999, έχουν χαρακτηριστεί ως ευαίσθητες υπό την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας — να υποβληθούν, πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1998, σε επεξεργασία εντονότερη από τη δευτεροβάθμια ή ισοδύναμη επεξεργασία που προβλέπει το άρθρο 4 της εν λόγω οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας.

12. Προς άμυνά της, η Ιταλική Δημοκρατία προβάλλει ένα και μοναδικό επιχείρημα, κατ' ουσίαν ότι τα αστικά λύματα του Μιλάνου δεν απορρίπτονται απ' ευθείας σε ευαίσθητη περιοχή. Σύμφωνα με την Ιταλική Κυβέρνηση, το γεγονός ότι όλα τα αστικά λύματα του Μιλάνου απορρίπτονται στο ποτάμιο σύμπλεγμα του Lambro-Olona, παραποτάμου του Πάδου, ο οποίος εκβάλλει σε μια πολύ μολυσμένη περιοχή της Αδριατικής, δεν ασκεί επιρροή. Ο ποταμός Πάδος δεν έχει χαρακτηριστεί ως ευαίσθητη περιοχή σε όλο του το μήκος, αλλά μόνον όσον αφορά το Δέλτα του, το οποίο απέχει τριακόσια χιλιόμετρα από το Μιλάνο. Εντούτοις, η Ιταλική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι λαμβάνονται μέτρα για την προώθηση της κατασκευής των τριών σταθμών επεξεργασίας.

13. Η Επιτροπή είχε προβλέψει το επιχείρημα της Ιταλικής Κυβερνήσεως και, με την προσφυγή της, υποστηρίζει ότι το επιχείρημα αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις σαφείς διατάξεις της οδηγίας. Το εν λόγω επιχείρημα συνίσταται στο ότι, σύμφωνα με την οδηγία, είναι νόμιμο να αποκλειστεί κάθε επεξεργασία των αστικών λυμάτων που προέρχονται από μια πόλη όπως το Μιλάνο, για το γεγονός και μόνο ότι δεν απορρίπτονται απ' ευθείας σε ευαίσθητη περιοχή. Σύμφωνα με την Επιτροπή, ωστόσο, από το άρθρο 5, παράγραφοι 2 και 5, της οδηγίας, προκύπτει σαφώς ότι τα αστικά λύματα που προέρχονται από οικισμούς με ι.π. άνω των 10 000 — επομένως και από το Μιλάνο — και απορρίπτονται σε ευαίσθητες περιοχές πρέπει να υποβάλλονται, το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1998, σε εντονότερη επεξεργασία.

14. Κατά την άποψή μου, ο ισχυρισμός της Επιτροπής είναι προδήλως βάσιμος, καθόσον δεν ασκεί επιρροή το αν τα λύματα απορρίπτονται απ' ευθείας ή όχι σε μια ευαίσθητη περιοχή. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, αναφέρεται σε αστικά λύματα των οποίων η απόρριψη πραγματοποιείται σε ύδατα υποδοχής που θεωρούνται ευαίσθητες περιοχές και το άρθρο 5, παράγραφος 2, απαιτεί τα αστικά λύματα που διοχετεύονται σε αποχετευτικά δίκτυα να υποβάλλονται, πριν από την απόρριψή τους σε ευαίσθητες περιοχές, σε επεξεργασία εντονότερη από την προβλεπόμενη στο άρθρο 4. Οι διατάξεις αυτές δεν περιέχουν διάκριση ανάλογα με την άμεση ή έμμεση απόρριψη. Επιπλέον, η εισαγωγή μιας τέτοιας διακρίσεως θα ερχόταν σε σαφή αντίθεση με τον σκοπό της οδηγίας.

Πρόταση

15. Συνεπώς προτείνω στο Δικαστήριο τα εξής:

1) να αποφασίσει ότι η Ιταλική Δημοκρατία, μη μεριμνώντας ώστε τα αστικά λύματα του Μιλάνου που απορρίπτονται σε λεκάνες υδροσυλλογής στις περιοχές «Δέλτα του Πάδου» και «Παράκτιες περιοχές της Βορειοδυτικής Αδριατικής» — περιοχές που βάσει του νομοθετικού διατάγματος 152 της Ιταλικής Δημοκρατίας, της 11ης Μαΐου 1999, έχουν χαρακτηριστεί ως ευαίσθητες υπό την έννοια του άρθρου 5 της οδηγίας — να υποβάλλονται, πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1998, σε επεξεργασία εντονότερη από τη δευτεροβάθμια ή ισοδύναμη επεξεργασία που προβλέπει το άρθρο 4 της οδηγίας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 5, παράγραφος 2, της οδηγίας 91/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1991, για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων·

2) να καταδικάσει την Ιταλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.